

ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Формування методології бухгалтерського обліку в державному секторі розпочалось з прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 16.01.07 № 34 «Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі України на 2007-2015 роки». На даний час завершується реалізація Стратегії, результатом якої має бути створена дієва інтегрована інформаційно-аналітична система управління державними фінансами, що позитивно вплине на економічний та соціальний розвиток України. Основні напрями реалізації Стратегії були направлені на формування методології ведення обліку, складання звітності та вирішення проблемних питань в організації роботи бюджетної системи обліку. Досягнення основної мети реалізації Стратегії модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі було покладено на Міністерство фінансів України та органи Казначейства. Результати реалізації основних напрямів Стратегії потребують дослідження та обговорення її результатів.

Значний внесок в обґрунтування напрямів удосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах України та формування його теоретичної бази внесли вітчизняні вчені: Ф.Ф. Бутинець, В.М. Метелиця, С.В. Свірко, Н.І. Сушко, А.І. Фаріона, О.О. Чечуліна та інші. Їхні дослідження створили наукове підґрунтя методологічної, методичної та організаційної роботи в бюджетному обліку, але недослідженими залишаються низка методологічних та організаційних питань, пов'язаних із реформуванням бухгалтерського обліку в державному секторі.

Метою доповіді є ознайомлення з останніми змінами в бухгалтерському обліку державної сфери та особливостями обліку деяких об'єктів.

Аналіз проміжних практичних результатів реалізації Стратегії модернізації бухгалтерського обліку свідчить про суттєве вдосконалення системи бухгалтерського обліку в державному секторі. В межах Стратегії напрямів модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі внесено суттєві зміни до Бюджетного кодексу України в частині уточнення повноважень органів Казначейства в процесі здійснення ними контролю бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийняті зобов'язань та проведені платежів. За результатами дослідження питань розподілу повноважень щодо ведення обліку активів, зобов'язань, доходів та витрат між суб'єктами бухгалтерського обліку встановлено єдині підходи та вимоги до формування мережі розпорядників бюджетних коштів.

Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та на виконання Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки наказами Міністерства фінансів України були затверджені дев'ятнадцять національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Серед яких: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності», НП(С)БОДС 102 «Консолідована фінансова звітність», НП(С)БОДС 103 «Фінансова звітність за сегментами», НП(С)БОДС 105 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції», НП(С)БОДС 121 «Основні засоби», НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи», НП(С)БОДС 123 «Запаси», НП(С)БОДС 124 «Доходи», НП(С)БОДС 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок», НП(С)БОДС 126 «Оренда», НП(С)БОДС 127 «Зменшення корисності активів», НП(С)БОДС 128 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи», НП(С)БОДС 129 «Інвестиційна нерухомість», НП(С)БОДС 130 «Вплив змін валютних курсів», НП(С)БОДС 131 «Будівельні контракти», НП(С)БОДС 132 «Виплати працівникам», НП(С)БОДС 133 «Фінансові інвестиції»,

НП(С)БОДС 134 «Фінансові інструменти», НП(С)БОДС 135 «Витрати». Розробка та затвердження цих НП(С)БОДС встановлює порядок ведення обліку за об'єктами, оновлює склад фінансової та бюджетної звітності розпорядників бюджетних коштів. Вказані нововведення набирають чинності з 01 січня 2015 року.

Окрім цього, Міністерством фінансів України видано наказ від 26.06.2013 № 611 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ», яким затверджено такі нормативно-правові акти:

План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ;

Положення з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ;

Положення з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ.

Положення з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ (далі – Положення) приведено у відповідність із національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами з метою створення єдиних підходів до класифікації основних засобів. Наведена у п. 2.1 Положення класифікація необоротних активів застосовується виключно для цілей бухгалтерського обліку, відповідно не застосовується для інших цілей, зокрема для розмежування видатків бюджету на поточні та капітальні.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції та її розкриття у фінансовій звітності розкриті в Положенні з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ. Положення розкриває критерії визнання та первісної оцінки фінансових інвестицій, оцінку фінансових інвестицій на дату балансу та розкриття інформації про фінансові інвестиції.

Важливе значення для формування методології бухгалтерського обліку в державному секторі має Положення з бухгалтерського обліку запасів, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 14.11.2013 року за №947. Це Положення визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси. Положення розкриває основні терміни вартості запасів: балансової, первісної, переоціненої та справедливої та варіанти застосування вартості у бухгалтерському обліку. В розділі 3 Положення визначено бухгалтерський облік запасів, отриманих як гуманітарна допомога, дарунок, безповоротна допомога.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про операції з грошовими коштами, розрахунками в національній та іноземних валютах із дебіторами та кредиторами бюджетних установ затверджені наказом Міністерства фінансів України від 02.04.2014 року за №372 та відображені у Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ. Порядок містить п'ять розділів: загальні положення, бухгалтерський облік грошових коштів, дебіторської заборгованості, операцій в іноземній валюті та бухгалтерський облік зобов'язань.

Таким чином, впровадження та застосування НП(С)БОДС і плану рахунків для бюджетних установ, удосконалення вітчизняної облікової термінології підсистеми бухгалтерського обліку в бюджетних установах, розроблення методики обліку витрат бюджетних установ, розширення методики бухгалтерського обліку його об'єктів - дозволить реалізувати нове коло функцій та завдань бухгалтерського обліку виконання кошторису. Процес формування методології бухгалтерського обліку тривалий, тому потребує уточнення та деталізації методики бухгалтерського обліку в частині його об'єктів.

Використані літературні джерела

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. № 34 «Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007 – 2015 роки». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007>.

2. Наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2013 № 611 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13>.

3. Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2013 року за №947 «Про затвердження Положення з бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrbudget.ru/news/2013-12-17-381>.